



Päivämäärä: 6.10.2023

Tiedote tutkittaville koskien projektia Digitaalisen väkivallan tunnistaminen ja siihen puuttaminen sosiaalityössä (DIGISOS)

Olet ottamassa osaa Turun yliopistossa järjestettävään tieteelliseen tutkimukseen. Tämä tietosuo-
jaseloste kuvaa sitä, miten henkilötietojasi tullaan käsittelemään tutkimuksessa.

1. Rekisterinpitäjä

Turun yliopisto

Yhteyshenkilö projektia koskevissa asioissa:

Nimi: Leo Nyqvist

Osoite: Assistentinkatu 7, 20500 Turku

Puh.: +358 29 450 2571

E-mail: leonyq@utu.fi

2. Kuvaus tutkimuksesta ja henkilötietojen käsittelystä

DIGISOS-hankkeessa tutkitaan digitaalista väkivaltaa haavoittavuuden sekä asiakkaiden osallisuuden ja turvan rakentumisen näkökulmista. Tarkoituksena on:

- tutkia digitaalisen väkivallan muotojen tunnistamista ja väkivaltaan puuttumisen haasteita,
- tuottaa tietoa digitaalista väkivaltaa kokeneiden asiakkaiden tuen tarpeista ja turvan uudelleen rakentumisen mahdollisuuksista,
- tutkia palveluiden tarkoituksenmukaisuutta, saatavuutta sekä digitalisoitumista ja
- tuottaa tietoa digitaalisten palvelujen kehittämisen mahdollisuuksista sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalvelujen sosiaalityössä ja sosiaalityön vastuulla olevissa väkivaltatyön erityispalveluissa.

Henkilötietojesi käsittely on tarpeen yleisen edun mukaisen tieteellisen tutkimuksen toteuttamiseksi tietosuojalain 4 § 3-kohdan perusteella.

Suostumuslomake: paperilomake, jossa haastateltava antaa ennen haastattelun aloittamista suostumuksensa siihen, että häntä saadaan haastatella. Haastateltavalla on oikeus peruuttaa allekirjoitettu suostumus haastatteluun. Tällöin kaikki haastattelua koskevat tiedot poistetaan tietoturvallisesti siten, että tietoja ei jää tutkimuksen toteuttajan sähköisille verkkolevyille. Haastateltavat saavat tutkimuksen yhteydessä kirjallisesti tutkimuksen yhteyshenkilön yhteystiedot (sähköpostiosoite ja puhelinnumero), jotta suostumuksen voi halutessaan peruuttaa. Suostumuslomakkeeseen tulevat tiedot: haastateltavan etu- ja sukunimi sekä allekirjoitus, päivämäärä, suostumuslomakkeen vastaanottajan allekirjoitus.

Haastattelun ääninauhat litteroidaan tekstiaineistoksi, joka pseudonymisoidaan. Tutkimusaineiston analyysi tehdään pseudonymisoitua aineistoa käyttäen. Haastattelujen äänitallenteet tuhoetaan heti, kun haastattelu on kirjoitettu tekstitiedostoksi.

Tutkimukseen sisältyy seuraavia aineistoja:

DIGISOS-hankkeessa hyödynnetään tutkimusryhmän edeltävissä projekteissa keräämiä digitaalista väkivaltaa käsitteleviä aineistoja, kuten

- Enhancing Professional Skills and Raising Awareness on Domestic Violence, Violence against Women and Shelter Services EU-hankkeessa (EPRAS 2017–2019) kerättyä sosiaali- ja terveysalan ammattilaisille suunnattua kysely- ja fokusryhmähaastatteluaineistoa,



Päivämäärä: 6.10.2023

- Koronaepidemian vaikutukset lähisuhdeväkivallan kokemuksiin ja palveluiden käyttöön tutkimushankkeessa (KOVÄ 2020–2021) kerättyä turvakodin työntekijöiden kysely- ja fokusryhmähaastatteluaineistoa,
- Naisiin kohdistuvaan digitaaliseen väkivaltaan puuttumisen haasteet poliisin työssä, rikosprosessissa ja tukipalveluissa -hankkeessa (DIGNITEAS 2022–2023) kerättyjä väkivalta-työntekijöiden fokusryhmähaastatteluaineistoa sekä
- ISEDA Innovative Solutions to Eliminate Domestic Abuse -Horizon hankkeen digitaalisten palveluiden ja pelillistämisen kehittämistä koskevaa aineistoa.

Tutkimusryhmän aiemmissa hankkeissa kerätyt aineistot ovat tuottaneet ajankohtaista aineistoa digitaalisen väkivallan kohtaamisesta ja siihen puuttumisesta sosiaalityössä ja sosiaali- ja terveyspalveluissa. Niiden tuottama tieto ja tutkimus muodostaa vahvan perustan DIGISOS-hankkeen tutkimukselle.

Uusina aineistoina kerätään yhteistyössä (TP1 ja TP2) DIGISOS-hankkeen tavoitteisiin ja tutkimuskysymyksiin täsmällisesti vastaavat määrälliset ja laadulliset aineistot:

1. Kysely sosiaalityöntekijöille sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalveluissa (TP1).

Verkkokyselyt (N=200) toteutetaan ennen digitaalisen väkivallan seulontalomakkeen luonnosta ja pilotointia. Kyselyssä kartoitetaan digitaalisen väkivallan eri muotojen tunnistamisen ja väkivaltaan puuttumisen haasteita ja mahdollisuuksia (ml. digitaaliset palvelut) sekä käytettävissä olevia työkaluja ja menetelmiä väkivallan eri muotojen puheeksi ottamiseen. Lomakkeen pilotoimisen loppuvaiheessa tehdään uusintakysely lomakkeen toimivuudesta. Kysely on anonyymi; nimitietoja ei kysytä.

• Kerättävät henkilötiedot:

- Missä organisaatiossa työskentelet? Vaihtoehtoina ovat hyvinvointialue/muu julkinen organisaatio/yksityinen sektori/järjestö/muu
- Millä sosiaalialan palvelualalla työskentelet?
- Mikä on ammattinimikkeesi?
- Onko sinulla pätevyys nykyiseen tehtävääsi?
- Kuinka usein teet asiakastyötä nykyisessä työssäsi?
- Kuinka monta vuotta olet työskennellyt sosiaalialalla?
- Mikä on korkein saavuttamasi koulutustaso?
- Sukupuolesi?
- Ikäsi?

2. Sosiaalityöntekijöiden, erityispalveluiden väkivaltatyöntekijöiden sekä esihenkilöiden fokusryhmähaastattelut (TP1 & 2). Fokusryhmähaastatteluihin osallistuu neljä sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalveluiden sosiaalityöntekijöiden ryhmää (3–6 sosiaalityöntekijää/ryhmä), kaksi esihenkilöiden ryhmää (3–6 osallistujaa/ryhmä) ja neljä turvakotien ja väkivaltatyön avopalveluiden sosiaalityöntekijöiden ryhmää. Haastatteluissa hyödynnetään kyselyn tuottamaa tietoa ja jaetaan digitaaliseen lähisuhdeväkivaltaan puuttumisen sekä ammatillisten käytäntöjen, digitaalisten palvelujen ja palvelujärjestelmän kehittämisen haasteita ja mahdollisuuksia. Fokusryhmähaastattelut ovat tutkijoiden ohjaamia, tiettyyn aiheeseen fokusoituvia ryhmäkeskusteluja, joiden tarkoitus on selvittää osallistujien mielipiteitä ja asenteita keskustelun kohteena olevasta ilmiöstä.

- **Kerättävät henkilötiedot:** 1) Suostumus haastatteluun: etu- ja sukunimi (suullinen suostumus riittää, se tulee haastattelun tallenteelle, josta nimi pseudonymisoidaan litteroinnin yhteydessä, merkitään tekstiaineistoon identifikaatiokoodi (esim. H2V4) nimen sijaan. Henkilön nimi esiintyy tämän jälkeen vain aineistosta erillisessä dokumentissa (Word) sähköisesti tallennettuna.

3. Digitaalisen väkivallan kokemusasiiantuntijoiden syvähaastattelut (TP2). Lähisuhdeväkivallan kokemusasiiantuntijoille toteutetaan 6–8 syvähaastattelua heidän kohtaamistaan digitaalisen väkivallan muodoista, väkivallan vakavuudesta, seurauksista ja tuen tarpeista. Lisäksi selvitetään



Päivämäärä: 6.10.2023

kokemuksia etäpalveluista ja tekoälyä hyödyntävistä palveluista. Aineiston avulla tuotetaan lisätietoa erityisistä tuen tarpeista ja niistä haasteista, joita nämä voivat asettaa sosiaalityön osaamiselle.

- **Kerättävät henkilötiedot:** 1) Suostumus haastatteluun: etu- ja sukunimi (suullinen suostumus riittää, se tulee haastattelun tallenteelle, josta nimi pseudonymisoidaan litteroinnin yhteydessä, merkitään tekstiaineistoon identifikaatiokoodi (esim. H2V4) nimen sijaan. Henkilön nimi esiintyy tämän jälkeen vain aineistosta erillisessä dokumentissa (Word) sähköisesti tallennettuna.

3. Tutkimusryhmän vastuullinen yhteyshenkilö

Nimi: Marita Husso
Osoite: Kalevantie 4, 33014 Tampereen yliopisto
Puh.: +358503182510
E-mail: marita.husso@tuni.fi

4. Tietosuojavastaavan yhteystiedot

Turun yliopiston tietosuojavastaava on tavoitettavissa sähköpostitse osoitteesta: dpo@utu.fi.

5. Henkilöt, jotka osallistuvat henkilötietojen käsittelyyn

Leo Nyqvist, DIGISOS-konsortion johtaja ja työpaketin 1 johtaja, Turun yliopisto
Marita Husso, DIGISOS-konsortion varajohtaja ja työpaketin 2 johtaja, Tampereen yliopisto
Anniina Kaittila, postdoc-tutkija, Turun yliopisto
Sisko Piippo, postdoc-tutkija, Jyväskylän yliopisto
Sonja Tihveräinen, tutkija, Tampereen yliopisto (väitöskirjatutkija, Tampereen yliopisto)
Hanna Mielismäki, tutkija, Turun yliopisto (väitöskirjatutkija, Tampereen yliopisto)
Johanna Linner Matikka, tutkija, Tampereen yliopisto (väitöskirjatutkija, Itä-Suomen yliopisto)
Annamari Kangas-Kalinen, projektitutkija, Turun yliopisto (väitöskirjatutkija, Turun yliopisto)

6. Tutkimuksen nimi sekä tutkimuksen kesto

Tutkimuksen nimi: Digitaalisen väkivallan tunnistaminen ja siihen puuttuminen sosiaalityössä (DIGISOS)

Henkilötietojen käsittelyn ajallinen kesto: 1.9.2023–31.12.2025. Aineistoa säilytetään korkeintaan 10 vuotta tutkimuksen päättymisestä eli 31.12.2035 saakka.

7. Henkilötietojen lainmukainen käsittelyperuste

Henkilötietoja käsitellään seuraavan, tietosuoja-asetuksen 6(1) artiklassa mainitun, käsittelyperusteen nojalla:

- rekisteröidyn suostumus;
- käsittely on tarpeen sopimuksen täytäntöön panemiseksi;
- rekisterinpitäjän lakisääteisen velvoitteen noudattaminen;
- käsittely on tarpeen rekisteröidyn elintärkeiden etujen suojaamiseksi;
- käsittely on tarpeen yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi tai rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttämiseksi:
 - tieteellinen tai historiallinen tutkimus tai tilastollisia tarkoituksia varten;
 - tieteellisten aineistojen tai kulttuurisperinnöllisten materiaalien arkistointia varten;
- rekisterinpitäjän tai kolmannen osapuolen oikeutettu etu.

8. Tutkimusmateriaaliin sisältyvät henkilötiedot sekä suojatoimenpiteet



Päivämäärä: 6.10.2023

Henkilötietojesi käsittely on tarpeen yleisen edun mukaisen tieteellisen tutkimuksen toteuttamiseksi tietosuojalain 4 § 3-kohdan perusteella.

- Äänitällemme (tutkimuksessa ei kysytä terveydentilaan liittyviä tietoja. Tutkimuksessa ei olla kiinnostuttu haastateltavien elämäntilanteesta vaan palvelujen kehittämisestä ja tähän liittyvistä näkemyksistä)

Henkilötietoja ei käsitellä laajemmin kuin on tarpeellista, ja haastatteluaineistot pseudonymisoidaan litterointivaiheessa, jonka jälkeen haastateltavat henkilöt eivät ole tunnistettavissa aineistoja analysoitaessa. Haastattelujen äänitallenteet tuhoetaan heti, kun haastattelu on kirjoitettu tekstitiedostoksi.

Suojakeinot: Aineisto säilytetään noudattaen EU:n yleistä tietosuoja-asetusta (2016/679; "GDPR") ja Suomen tietosuojalainsäädäntöä (1050/2018) Tampereen yliopiston verkkolevyillä, joiden palveluntuottaja vastaa tietosuojasta, käyttäjähallinnasta ja varmuuskopioista. Hankkeen vastuututkija myöntää käyttöoikeudet verkkolevyllä olevaan, tutkimusmateriaalia sisältävään projektikansioon, johon on pääsy ainoastaan käyttäjätunnuksen ja salasanan kautta. Paperiaineisto (esim. suostumuslomakkeet) säilytetään hankkeessa olevien yliopistojen tiloissa lukitussa kaapissa ja hävitetään tietoturvallisesti sen jälkeen, kun niitä ei enää tutkimuskäyttöön tarvita. Nauhoitteet tuhoetaan ja aineistoista litteroimalla muodostettuja tekstitiedostoja säilytetään tietoturvallisesti edellä esitellyillä tavoilla Tampereen yliopiston verkkolevyllä siihen asti, kunnes hankkeen kehitystyö esimerkiksi digitaalisen väkivallan kartoituslomakkeen osalta ja tieteellisten artikkelien julkaisutoiminta on saatu päätökseen. Aineistoa säilytetään korkeintaan 10 vuotta tutkimushankkeen päättymisestä. Tämän jälkeen vielä säilytyksessä oleva aineisto tuhoetaan.

9. Erityiset henkilötietoryhmät (arkaluontoiset henkilötietoryhmät)

Tutkimuksessa **ei käsitellä** erityisiä henkilötietoryhmiä.

Erityisiä henkilötietoryhmiä käsitellään seuraavan, tietosuoja-asetuksen artiklaan 9(2) perustuvan, käsittelyperusteen nojalla:

- rekisteröidyn suostumus;
- käsittely on tarpeen rekisteröidyn elintärkeiden etujen suojaamiseksi;
- käsittely on tarpeen yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi tai rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttämiseksi:
 - tieteellinen tai historiallinen tutkimus tai tilastollisia tarkoituksia varten;
 - tieteellisten aineistojen tai kulttuurisperinnöllisten materiaalien arkistointia varten;

10. Henkilötietojen keräämisen lähteet

Tietolähteenä ovat dokumentit, kyselyt ja haastattelut sekä allekirjoitetut suostumuslomakkeet.

11. Henkilötietojen siirtäminen ja jakaminen kolmansille osapuolille

Henkilötietoja ei siirretä hankkeessa olevien yliopistojen/tutkimusryhmän ulkopuolelle.

12. Henkilötietojen siirtäminen EU:n tai ETA:n ulkopuolelle

Henkilötietoja ei siirretä Euroopan unionin tai Euroopan talousalueen ulkopuolelle.

13. Automaattinen päätöksenteko ja noudatettavat suojatoimet

Automaattista päätöksentekoa ei toteuteta käsiteltäviin henkilötietoihin.



Päivämäärä: 6.10.2023

Henkilötietoihin sovelletaan seuraavia suojatoimia:

Aineisto on salassa pidettävää.

Kirjalliseen materiaaliin sovellettavat suojatoimet:

Paperiaineisto (allekirjoitetut suostumuslomakkeet) säilytetään hankkeessa mukana olevien yliopistojen tiloissa lukitussa kaapissa ja hävitetään tietoturvallisesti sen jälkeen, kun aineistoa ei enää tutkimuskäyttöön tarvita. Aineisto säilytetään noudattaen EU:n yleistä tietosuoja-asetusta (2016/679; "GDPR") ja Suomen tietosuojalainsäädäntöä (1050/2018).

IT-järjestelmissä toteutettava henkilötietojen käsittely:

Haastattelunauhoitteita ja aineistoista litteroimalla muodostettuja tekstitiedostoja säilytetään noudattaen EU:n yleistä tietosuoja-asetusta (2016/679; "GDPR") ja Suomen tietosuojalainsäädäntöä (1050/2018) Tampereen yliopiston verkkolevyillä, joiden palveluntuottaja vastaa tietosuojasta, käyttäjähallinnasta ja varmuuskopioista. Hankkeen vastuututkija myöntää käyttöoikeudet verkkolevyllä olevaan, tutkimusmateriaalia sisältävään projektikansioon, johon on pääsy ainoastaan käyttäjätunnuksen ja salasanan kautta. Aineistoa säilytetään, kunnes tutkimustyö on päätynyt (enintään 10 vuotta tutkimushankkeen päättymispäivän jälkeen). Tämän jälkeen aineisto tuhoetaan.

Muu:

Suorien tunnistetietojen käsittely:

Suorat tunnistetiedot poistetaan analysointivaiheessa.

Analysoitava aineisto sisältää suorat tunnistetiedot.

Perustelut:

14. Henkilötietojen käsittely tutkimuksen päättymisen jälkeen

Tutkimusaineisto arkistoidaan:

ilman tunnistetietoja

tunnistetiedoin

Minne tutkimusaineisto tallennetaan ja kuinka pitkäksi aikaa: Pseudonymisoitu aineisto arkistoidaan Tampereen yliopiston kyseiseen tarkoitukseen soveltuviin EU:n tietosuoja asetusten mukaisesti arkistoihin enintään kymmeneksi vuodeksi. Aineiston asianmukaisesta käsittelystä säilytysajan jälkeen vastaa tutkimuksen varajohtaja Marita Husso.

15. Oikeutesi rekisteröitynä sekä näihin tehtävät poikkeamat

Tietosuojavaltuutetun toimisto

Käyntiosoite: Lintulahdenaukio 4, 00530 Helsinki

Postiosoite: PL 800, 00531 Helsinki

Vaihde: 029 56 66700

Sähköposti: tietosuoja@om.fi

Rekisteröidyn oikeuksien käyttämistä koskevissa pyynnöissä noudatetaan rekisterinpitäjän tietopyyntöprosessia.

Rekisteröidyn oikeuksiin tehtävät poikkeamat



Päivämäärä: 6.10.2023

Tietosuoja-asetuksen sekä kansallisen tietosuojalain nojalla rekisteröidyn oikeuksiin voidaan tehdä tiettyjä poikkeamia, kun henkilötietojen käsittelyperusteena toimii tieteellinen tutkimus ja oikeuksien toteuttaminen tekisi käsittelyn tarkoituksen (tässä tapauksessa tieteellisen tutkimuksen) joko mahdolltomaksi tai aiheuttaisi huomattavaa haittaa käsittelylle.

Tarve tehdä poikkeamia rekisteröityjen oikeuksiin arvioidaan aina tapauskohtaisesti. Tämän tietosuojaselosteen tutkimuksessa on todennäköisesti tarpeen tehdä poikkeamia seuraaviin rekisteröityjen oikeuksiin:

- Oikeus saada pääsy tietoihin (Artikla 15)
- Oikeus tietojen oikaisemiseen (Artikla 16)
- Oikeus tietojen poistamiseen (Artikla 17)
- Oikeus käsittelyn rajoittamiseen (Artikla 18)
- Oikeus siirtää tiedot järjestelmästä (Artikla 20)
- Vastustamisoikeus (Artikla 21)

Perusteet tehtäville poikkeamille sekä tehtävien poikkeamien ulottuvuus:

Oikeus valituksen tekemiseen

Sinulla on oikeus tehdä valitus tietosuojavaltuutetulle, jos koet, että henkilötietojasi on käsitelty soveltuvan tietosuojalainsäädännön vastaisesti.

Tietosuojavaltuutetun yhteystiedot:

Tietosuojavaltuutetun toimisto
Käyntiosoite: Lintulahdenkuja 4, 00530 Helsinki
Postiosoite: PL 800, 00531 Helsinki
Puhelinvaihde: 029 566 6700
Sähköposti (kirjaamo): tietosuoja(at)om.fi